

آیة شکستہ تطہیر

زندگانی حضرت فاطمہ علیہا السلام (ترجمہ "بیت الاحزان" شیخ عباس قمی رحمۃ اللہ علیہ)



فهرست

- ۱۳- پیش‌گفتار
- ۱۷- مقدمه استاد
- ۱۷- هوالمعین

باب اول

ولادت، نام‌ها و کنیه‌های حضرت فاطمه علیها السلام

- ۲۱- مقدمات میلاد حضرت فاطمه علیها السلام
- ۲۲- فرمان کناره‌گیری پیامبر صلی الله علیه و آله از حضرت خدیجه علیها السلام
- ۲۳- شرح وصال از زبان حضرت خدیجه علیها السلام
- ۲۵- چگونگی حمل و ولادت حضرت فاطمه علیها السلام
- ۲۶- تهنیت بهشتیان و فرشتگان به یکدیگر در ولادت فاطمه علیها السلام
- ۲۷- نام‌های مبارک حضرت فاطمه علیها السلام
- ۲۷- معنای «فاطمه»
- ۲۸- معنای «طاهره»
- ۲۸- معنای «زهرا»
- ۲۹- معنای «بتول»
- ۳۰- کنیه‌های زمینی و آسمانی حضرت فاطمه علیها السلام
- ۳۰- معنای «حانیه»



۳۰ = مهرورزی حضرت فاطمه علیها السلام با همسرش

۳۱ = مهرورزی حضرت فاطمه علیها السلام با ذریه اش

باب دوم

فضایل حضرت فاطمه علیها السلام

- ۳۸ = جایگاه حضرت فاطمه علیها السلام نزد پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۳۹ = نقش حضرت فاطمه علیها السلام در تدبیر عالم
- ۴۰ = مصحف حضرت فاطمه علیها السلام
- ۴۲ = مقام حضرت فاطمه علیها السلام و شیعیانش در قیامت
- ۴۳ = ادب حضرت فاطمه علیها السلام در برابر پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۴۴ = گرسنگی حضرت فاطمه علیها السلام و دعای پیامبر صلی الله علیه و آله برای او
- ۴۴ = ترجیح دادن امیرالمؤمنین علیه السلام بر خود و فرزندان او
- ۴۵ = خشنودی حضرت فاطمه علیها السلام از تقسیم کار پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۴۵ = فرشتگان در خدمت حضرت فاطمه علیها السلام
- ۴۶ = یاری پیامبر صلی الله علیه و آله به حضرت فاطمه علیها السلام
- ۴۷ = سفره بهشتی برای حضرت فاطمه علیها السلام و اهل بیت او
- ۴۸ = عبادت حضرت فاطمه علیها السلام
- ۴۸ = دعا برای دیگران
- ۴۹ = مراقبت بر دعای غروب جمعه
- ۴۹ = تسبیح حضرت فاطمه علیها السلام و برکات آن
- ۵۰ = صبر و شکر حضرت فاطمه علیها السلام بر سختی های دنیا
- ۵۱ = کمالات فضیله، خدمتکار حضرت فاطمه علیها السلام
- ۵۳ = شیعیان، جرعه نوش عنایات حضرت فاطمه علیها السلام در قیامت
- ۵۴ = جلال و شکوه حضرت فاطمه علیها السلام در قیامت
- ۵۶ = زهد حضرت فاطمه علیها السلام
- ۵۸ = جایگاه حدیث پیامبر صلی الله علیه و آله نزد حضرت فاطمه علیها السلام
- ۵۹ = نفرین رسول خدا صلی الله علیه و آله بر دشمنان حضرت فاطمه علیها السلام
- ۶۱ = ازدواج ساده و شکوهمند حضرت فاطمه علیها السلام



- ۶۱. تزویج آسمانی
- ۶۱. جهیزیه حضرت فاطمه علیها السلام
- ۶۲. تمنای امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۶۳. مهمانی عروسی
- ۶۴. دست فاطمه علیها السلام در دست علی علیه السلام
- ۶۵. ادامه داستان

باب سوم

حوادث غم بار پس از رسول خدا صلی الله علیه و آله

- ۷۱. سقیفه بنی ساعده و ماجرای غضب خلافت
- ۷۱. اجتماع انصار در سقیفه
- ۷۲. حضور نامیوم عمر و ابوبکر در سقیفه
- ۷۲. سخنرانی ابوبکر
- ۷۳. مخالفت انصار با ابوبکر و عمر
- ۷۴. صحنه سازی برای غضب خلافت
- ۷۴. بیعت با ابوبکر
- ۷۶. قتل سعد بن عباده به دستور عمر
- ۷۷. اعتراف استاد ابن ابی الحدید به غضب خلافت
- ۷۸. گوشه ای از ماجرای پس از سقیفه
- ۷۸. مکر ابوسفیان
- ۸۰. روایتی دیگر از سقیفه بنی ساعده
- ۸۱. تفأل ابوذرّیب درباره سقیفه
- ۸۲. سقیفه بنی ساعده در آیینة شعر
- ۸۲. عمران بن حصین
- ۸۳. قیس بن صرمه
- ۸۳. نابغه جعدی
- ۸۴. نعمان بن زید
- ۸۵. عباس بن عبدالمطلب



- ۸۵- عتبه بن ابی سفیان
- ۸۵- عتبه بن ابی لهب
- ۸۶- عبادة بن صامت
- ۸۶- عبدالرحمن بن حنبل
- ۸۷- زفر بن حارث
- ۸۷- ابوسفیان
- ۸۹- خُزیمه بن ثابت
- ۹۰- نعمان بن عجلان
- ۹۰- مدح امیرالمؤمنین علیه السلام در شعر حسان بن ثابت
- ۹۲- آوای سروش غیبی در سوگ خلافت
- ۹۳- محمد بن نصر کاتب
- ۹۳- شاهدی دیگر بر غصب خلافت امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۹۵- حضور نداشتن بیشتر مردم در دفن رسول خدا صلی الله علیه و آله
- ۹۵- صبح شوم
- ۹۵- بر زمین ماندن پیکر مطهر پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۹۶- بیعت گرفتن اجباری عمر از مردم برای ابوبکر
- ۹۸- گستاخی عمر در مقابل خانه امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۹۹- خطاب دختر رسول خدا صلی الله علیه و آله با پیمان شکنان
- ۹۹- بیان مظلومیت امیرالمؤمنین علیه السلام و حضرت زهرا علیها السلام، از زبان ابن قتیبه
- دینوری
- ۹۹- اجبار علی علیه السلام بر بیعت
- ۱۰۰- یاری خواستن حضرت فاطمه علیها السلام از انصار
- ۱۰۱- کیفیت بیعت گرفتن از امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۱۰۲- گریه جگرسوز حضرت فاطمه علیها السلام
- ۱۰۳- روی گردانی حضرت فاطمه علیها السلام از ابوبکر و عمر و نفرین بر آن‌ها
- ۱۰۴- حکایت آتش زدن خانه فاطمه علیها السلام از زبان عالمان اهل سنت
- ۱۰۶- شرح ظلم بی سابقه بر علی علیه السلام و فاطمه علیها السلام، از زبان سید بن طاووس
- ۱۰۷- پیش‌گویی رسول خدا صلی الله علیه و آله در باره غصب خلافت



- ۱۰۸- شکوه‌های سوزناک امیرالمؤمنین علیه السلام در خطبه شششنبه
- ۱۱۳- گوشه‌ای از درد دل‌های امیرالمؤمنین علیه السلام با ابن عباس
- ۱۱۶- اعتراض دوازده نفر از مهاجران و انصار به خلافت ابوبکر
- ۱۱۸- درگیری در چهارمین روز
- ۱۱۹- سخنرانی امیرالمؤمنین علیه السلام، معروف به «خطبه طالوتیه»
- ۱۲۲- اقدام امیرالمؤمنین علیه السلام برای بازیابی خلافت
- ۱۲۳- طعنه‌های معاویه به امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۱۲۳- اعتراض مالک بن نویره به ابوبکر
- ۱۲۴- نیرنگ خالد بن ولید با مالک بن نویره
- ۱۲۶- واکنش ابوبکر و عمر در برابر جنایت خالد بن ولید
- ۱۲۷- عرضه قرآن امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۱۲۸- درد دل امیرالمؤمنین علیه السلام با برادرش، عقیل
- ۱۲۹- گستاخی ابوبکر با امیرالمؤمنین علیه السلام و پاسخ آن حضرت
- ۱۳۰- افروختن آتش در برابر خانه حضرت فاطمه علیها السلام
- ۱۳۱- گستاخی عمر در برابر خانه وحی
- ۱۳۲- دفاع امیرالمؤمنین علیه السلام از حضرت فاطمه علیها السلام
- ۱۳۳- دفاع حضرت فاطمه علیها السلام از امیرالمؤمنین علی علیه السلام
- ۱۳۶- رفتار ناپسند عمر با امیرالمؤمنین علی علیه السلام، از زبان ابن ابی الحدید
- ۱۳۷- اقرار و توجیه غیرمنطقی ابن ابی الحدید معتزلی
- ۱۳۷- شرح ماجرای حمله از زبان سلمان و ابن عباس
- ۱۳۹- جبران عمر بن خطاب برای قنقذ
- ۱۳۹- نفرین امام حسن علیه السلام بر مغیره بن شعبه
- ۱۴۰- روایتی دیگر از چگونگی بیعت گرفتن از امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۱۴۰- فاطمه علیها السلام، یار تنهای علی علیه السلام
- ۱۴۱- شکوه جان سوز حضرت فاطمه علیها السلام نزد پدر
- ۱۴۲- بیعت مظلومانه امیرالمؤمنین علیه السلام با دست بسته
- ۱۴۳- حکایت سوزاندن خانه فاطمه علیها السلام از زبان خود عمر
- ۱۴۵- ماجرای سوزاندن در از زبان حضرت فاطمه علیها السلام

۱۴۶. روضه مظلومیت حضرت فاطمه علیها السلام در معراج
۱۴۶. نخستین دادگاه قتل در قیامت
۱۴۷. حضرت محسن علیه السلام، گنج علی علیه السلام در بهشت
۱۴۷. اعتراف دانشمندان اهل سنت به ستم‌های عمر
۱۴۸. تأثر امامان علیهم السلام از مصیبت حضرت فاطمه علیها السلام
۱۵۰. حدیث بشارت‌نکاری
۱۵۱. مصیبت امیرالمؤمنین علیه السلام در مقایسه با مصائب کربلا
۱۵۱. عمر، بدتر از شمر
۱۵۳. امیرالمؤمنین علیه السلام، اولین مظلوم مغضوب
۱۵۴. اشعار جگرسوز شیخ صالح حلی در سوگ حضرت فاطمه علیها السلام
۱۵۶. غصب خلافت و چگونگی بیعت امیرالمؤمنین علیه السلام از زبان مسعودی
۱۵۸. تصمیم ابوبکر و عمر به قتل امیرالمؤمنین علیه السلام
۱۵۹. ماجرای غصب فدک
۱۵۹. اخراج نماینده حضرت فاطمه علیها السلام از فدک
۱۶۰. پاره شدن سند فدک به دست عمر
۱۶۰. استدلال امیرالمؤمنین علیه السلام در مواجهه با ابوبکر درباره فدک
۱۶۲. توطئه قتل امیرالمؤمنین علی علیه السلام از زبان امام صادق علیه السلام
۱۶۴. راز کشته نشدن امیرالمؤمنین علی علیه السلام در زمان خلفا
۱۶۵. نامه امیرالمؤمنین علیه السلام به ابوبکر درباره فدک
۱۶۸. واکنش ابوبکر در برابر نامه علی علیه السلام
۱۶۸. تحریک ابوبکر به دست عمر
۱۶۹. پاسخ ابوبکر به عمر
۱۶۹. خطابه عزای حضرت زهرا علیها السلام در مسجد پیامبر صلی الله علیه و آله
۱۷۹. پاسخ ابوبکر به حضرت فاطمه علیها السلام
۱۸۰. پاسخ حضرت فاطمه علیها السلام به عوام فریبی‌های ابوبکر
۱۸۱. پاسخ دوباره ابوبکر
۱۸۱. کلام نکوهش‌گرانه حضرت فاطمه علیها السلام با مردم و شکوه به پیشگاه پدر
۱۸۴. درددل‌های حضرت فاطمه علیها السلام با امیرالمؤمنین علیه السلام درباره فدک



- ۱۸۵ . دلجویی امیرالمؤمنین علیه السلام از حضرت فاطمه علیها السلام
- ۱۸۶ . بی ادبی های ابوبکر بر منبر
- ۱۸۷ . دفاع ام سلمه از حضرت فاطمه علیها السلام
- ۱۸۷ . نفرین حضرت فاطمه علیها السلام بر ابوبکر
- ۱۸۸ . نقد جاحظ بر استدلال ابوبکر و سکوت مردم
- ۱۸۹ . پاسخ جاحظ به شبهه ای زندانه
- ۱۹۰ . داوری عثمان در باره ارت عایشه
- ۱۹۱ . شرح ماجرای فدک از زبان امام صادق علیه السلام
- ۱۹۱ . اقامه شهود از سوی حضرت فاطمه علیها السلام
- ۱۹۳ . پاره شدن سند فدک به دست عمر بن خطاب
- ۱۹۴ . اعتراف استاد ابن ابی الحدید به غرض ورزی ابوبکر
- ۱۹۵ . اشعار سید جزوعی درباره غصب فدک

باب چهارم

گریه بسیار در فراق پدر - عزیزی و شهادت حضرت فاطمه علیها السلام

- ۲۰۱ . اندوه جان گداز حضرت فاطمه علیها السلام
- ۲۰۲ . بی تابی بر مزار پدر
- ۲۰۴ . سوگواری در بیت الاحزان
- ۲۰۴ . بی قراری ها و زمزمه ها در سوگ پدر
- ۲۰۷ . بی هوش شدن فاطمه علیها السلام با شنیدن نام پدر
- ۲۰۷ . نماز و دعا در قبرستان اُحد
- ۲۰۸ . شدت یافتن بیماری و وصیت به امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۲۱۰ . اصرار ابوبکر و عمر برای عیادت از حضرت فاطمه علیها السلام
- ۲۱۱ . روی گرداندن حضرت فاطمه علیها السلام از آن دو و نفرین به آن ها
- ۲۱۳ . درخواست ساختن تابوت از اسماء بنت عمیس
- ۲۱۴ . خطبه حضرت فاطمه علیها السلام در بستر، خطاب به زنان مهاجر و انصار
- ۲۱۷ . عیادت ام سلمه از حضرت فاطمه علیها السلام
- ۲۱۸ . اشک باران وداع علی علیه السلام و فاطمه علیها السلام و وصیتی دیگر



پیش‌گفتار

يَا فَاطِرُ حَقِّ فَاطِمَةَ عليها السلام

سلام بر طوبای هستی، که در ساحت ربوبی، «فاطر» است و در سرای ماسوا، «فاطمه».

برای شناخت حقیقت انسان کامل، چاره‌ای جز تبدیل شدن به انسان کامل نیست، زیرا انسان کامل، که حضرت زهرا علیها السلام نمونه بارز آن است، مظهر خداوند تبارک و تعالی است که درباره ذات پاک او گفته‌اند: «لَا يُدْرِكُهُ بَعْدَ الْمَهْمِ وَلَا يَتَأَلُهُ غَوْضُ الْفِطَنِ!»^۱

برای ما انسان‌های ناقص، که مقام والای آن زهره آسمان و زهرای زمین علیها السلام را نمی‌توانیم شناخت، چاره‌ای جز ترسیم زندگی آن حضرت در حد درک خودمان وجود ندارد و چنین شناخت ناقصی تا رسیدن به کنه مقام حقیقی آن وجود مقدس، فرسنگ‌ها فاصله دارد. از این رو کمترین وظیفه‌ای که نسبت به ساحت ولایت آن حضرت داریم این است که محبت او را در دل، و نام و یادش را در جسم و جان زنده کنیم. در مسیر شناخت وجود نازنین حضرت زهرا علیها السلام، بهترین راه کسب معرفت مراجعه به آیاتی از کلام وحی است، مانند آیه تطهیر، مباحله، و ... ، که در پرتو آن‌ها، حقیقت مکتوم آن حضرت معرفی می‌شود.

هرچند همه اهل بیت علیهم السلام معادل قرآن کریم‌اند، ولی در حضرت فاطمه علیها السلام، خصلتی وجود دارد که در دیگر معصومان نیست: آن بانو نه تنها معادل قرآن، که همراه و هم‌آوای قرآن بود، به گونه‌ای که او و قرآن با هم به دنیا آمدند و هم‌زمان از دنیا رفتند؛ یعنی عمر

۱. نهج البلاغه، خطبه اول.

شریف آن حضرت هم‌زمان با نزول قرآن کریم آغاز شد و با انقطاع وحی و پایان پذیرفتن آن خاتمه یافت، اگرچه حقیقت آن‌ها تا ابد باقی می‌ماند.^۱

وجود انسان کامل، اعم از زن و مرد، به گونه‌ای است که برای انسان‌های دیگر، مایه رشد و هدایت و تکامل است، زیرا رفتار و تفکر او برآمده از نفس کامل و معصوم اوست و انسان می‌تواند از رفتار و تفکر او ره‌توشه بردارد. پیامبر اسلام ﷺ و امامان معصومین علیهم‌السلام نیز، که مرد هستند، آنگاه که به عنوان الگو معرفی می‌شوند، الگوی همه انسان‌ها هستند، چه زن و چه مرد. گفتار و کردار و حتی سکوت حضرت زهرا علیها السلام نیز، به عنوان یک انسان کامل و معصوم، حجت و نشانگر طریق مستقیم الهی و راه هدایت و سعادت است و رفتار معصومانۀ او، برای رسیدن و رساندن انسان‌های دیگر به سعادت، برای هر مرد و زنی الگوست.

باید اعتراف کرد که اسوه بودن آن حضرت از زمان و مکان نیز فراتر است، زیرا زمانی می‌توان پیشوایان دین را به عنوان انسان کامل و الگوی مناسب پذیرفت و بر سیره و روش آنان در رسیدن به سعادت تکیه کرد که باور داشته باشیم اولاً در عمل و رفتار خویش، مقید و منحصر به همان زمان و مکان و فرهنگ جغرافیایی خاص خود نبوده‌اند و ثانیاً به علم لایزال خداوند متصل بوده‌اند، علمی که نه محدود به زمان است و نه در بند مکان.

جایگاه ممتاز حضرت فاطمه زهرا علیها السلام این فرصت علمی و معرفتی را برای او فراهم ساخت تا معارف اسلامی را بدون واسطه از پدر بزرگوار خود فرا گیرد، معارف نابی که جز او و فرزندان او، هرگز کسی به کنه و عمق آن‌ها نرسیده و نخواهد رسید. اما جای تأسف است که نه تنها امت پس از پیامبر ﷺ، از این گوهر ناشناخته هیچ بهره‌ای نبرد و از او درسی نیاموخت، بلکه آن قدر به او خون دل خوراند که سهمش از دنیا، غربتی مظلومانه، پهلویی شکسته، حقی مغضوب و قبری مکتوم بود.

حضرت زهرا علیها السلام پس از رحلت پیامبر ﷺ و انحراف امت از مسیر هدایت، با برافراشتن پرچم مبارزه هدایت‌گرا، تا پای جان، برای اصلاح کج‌روی‌ها تلاش کرد و با آشکار ساختن

۱. البته عمر آن بانو کمتر از بیست سال و مدت نزول قرآن تقریباً بیست و سه سال بود، ولی در اوایل نزول قرآن، معراج رسول اکرم ﷺ روی داد و در آن سفر الهی، زمینه انعقاد نطفه حضرت فاطمه علیها السلام فراهم شد.

باطن و سرشت دشمنان اهل بیت علیهم السلام در تاریک‌ترین و غریب‌ترین زمان‌ها، تا آخرین لحظه عمر شریف خود، در مقابل ستم غاصبان دوران، جانانه ایستاد و از جایگاه ممتاز خویش در راه احقاق حق امیرالمؤمنین بهره جست و با خطبه‌های عالمانه و در عین حال کوبنده و دشمن‌شکن، ضمن یاری جستن از انصار پیامبر صلی الله علیه و آله، فریاد غربت و تنهایی حق و عدالت را در طول تاریخ ثبت کرد و پرچم مظلومیت و حقانیت اهل بیت علیهم السلام را تا ابد برافراشت.

مؤلف کتاب شریف *بیت‌الاحزان*، محدث بزرگوار، مورخ گران قدر، سیره‌نویس عالی مقام، دعاشناس مورد اعتماد، عالم عامل وارسته، محقق و مؤلف بزرگ معاصر، خاتم‌المحدثین، مرحوم حاج شیخ عباس قمی رحمته الله، عاشق خدا و یکی از ارادت‌مندان واقعی اهل بیت عصمت علیهم السلام بود که این حقیقت به خوبی در آثار او مشهود است. از قلم و اندیشه محدث قمی رحمته الله نزدیک به صد اثر مکتوب در حوزه‌های مختلف علمی به یادگار مانده است. تألیفات او بیشتر در اخلاقیات، تاریخ و ادعیه و به ویژه شرح حال زندگی معصومان علیهم السلام است و با درگذشت او، هرگز دفتر اعمالش بسته نشد. باید اقرار کرد که هر تلاش خالصانه‌ای در راه احیای نام و راه اهل بیت علیهم السلام، جز با عنایت و لطف خاص آنان ممکن نیست و به یقین می‌توان گفت که توفیقات ارزشمند آن مرحوم در این راه، همه، مورد تأیید اهل بیت علیهم السلام بوده است.

آثار مرحوم شیخ عباس قمی رحمته الله در تمام اماکن متبرکه و همه مساجد و محافل و منازل وجود دارد؛ باسواد و بی‌سواد نام او را شنیده‌اند و با *مفاتیح‌الجنان* او، به سوی بهشت می‌شتابند. یکی از نگاشته‌های او، که در آن، مرگب محبت خویش را بر سفیدی کاغذ روان کرده است، کتاب گران قدر «*بیت‌الاحزان فی مصائب سیده‌التسوان*» است. این کتاب تجسم عینی نخستین اعتراض تاریخی در حیات سیاسی، اجتماعی شیعه ازسوی بانوی یگانه اسلام، در دوران زندگی کوتاه و پربرتک او به‌شمار می‌رود. آن حضرت نقش‌آفرینی منحصربه‌فردی را در دفاع از حریم ولایت و اثبات حقانیت امیرالمؤمنین علیه السلام و اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام ایفا کرده است و داغ آن تاقیامت بر پیشانی تاریخ باقی است.

ترجمه این اثر نفیس، رزقی ازسوی خدای کریم و خاندان کرم بود که بهره نگارنده شد و نویسنده این سطور، تا عمر دارد، دربرابر این عطای بزرگ، خاضعانه سپاس‌گزار است. اعتراف می‌کنم که این کتاب شریف روضه‌ای مجسم و مکشوف است که اندوه آن دل سنگ

را آب می‌کند، چنان‌که در ضمن ترجمه، بارها و بارها به چشم دیدم که «قلم اینجا رسید و سر بشکست»، دست از نگارش کشیدم، سر بر کتاب نهادم، اشک ریختم و به زبان حال زمزمه کردم:

من از تحریر این غم ناتوانم که تصویرش زده آتش به جانم

شایان ذکر است متن این کتاب به محضر محقق برجسته تاریخ اسلام، جناب آقای دکتر رجیبی دوانی، ارسال شد و ایشان، ضمن مطالعه آن، چند یادداشت نگاشتند که به منظور حفظ امانت، یادداشت‌ها در پاورقی‌های مربوط آمده است. ضمناً در مستندسازی و منبع‌یابی مطالب کتاب، از پاورقی‌های کتاب *کلبه احزان*، اثر محمد باقر محبوب القلوب، بسیار بهره بردم. برای ایشان و همه کسانی که در مراحل گوناگون تنظیم این اثر، نگارنده را یاری کردند، از خداوند منان توفیقِ بیش‌ازپیش می‌طلبم.

این بضاعت مزجات را، که از سر عشق و ارادت به ساحت قدسی بانوی دو عالم نگاشته شده است، به پیشگاه سلیمان ولایت، حضرت حجت بن الحسن علیه السلام، تقدیم می‌دارم و امید آن دارم که به خلعت قبول آن عزیز تشریف یابد.

وَ آخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

فاطمه احمدی